

Złoty standard leczenia wysiłkowego nietrzymania moczu po prostatektomii radykalnej

lek. Anna Katarzyna Czech, specjalista urolog, FEBU

Katedra i Klinika Urologii

Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum

Sztuczny zwieracz cewki moczowej AMS 800 Boston Scientific

Wysiłkowe nietrzymanie moczu (przy kichaniu, kaszlu, chodzeniu) dotyka wielu mężczyzn po chirurgicznym leczeniu raka prostaty - radykalnej prostatektomii. Zazwyczaj ma ono jednak charakter przejściowy i u większości mężczyzn, dzięki ćwiczeniom mięśni dna miednicy, można uzyskać poprawę trzymania moczu, a z czasem również pełną kontynencję. U chorych, u których nietrzymanie moczu utrzymuje się kilka miesięcy po zabiegu pomimo intensywnych ćwiczeń, można rozważyć leczenie operacyjne.

Złotym standardem leczenia chirurgicznego wysiłkowego nietrzymania moczu u mężczyzn jest wszczepienie sztucznego zwieracza cewki moczowej.

Na rynku dostępnych jest kilka modeli sztucznych zwieraczy cewki moczowej, m.in. AMS800 (American Medical Systems, Boston Scientific, USA) lub Zephyr 375 (ZSI, Szwajcaria). AMS800 składa się z trzech elementów: mankietu umieszczonego wokół cewki moczowej, pompy umieszczonej w mosznie i balonu umieszczonego w miednicy obok pęcherza moczowego. Po aktywacji systemu (około 6 tygodni po operacji) mankiet zwieracza

stale wypełniony jest płynem i uciska cewkę moczową, pozwalając na poprawę trzymania moczu. Gdy pacjent czuje potrzebę oddania moczu, udaje się do toalety i naciska pompkę znajdującą się tuż pod skórą moszny. Ucisk pompki powoduje rozluźnienie mankietu, co umożliwi oddanie moczu. Mankiet zwieracza zamyka się samoistnie w ciągu około 2 minut od naciśnięcia pompki.

Kto kwalifikuje się do zabiegu?

Głównym wskazaniem do implantacji sztucznego zwieracza cewki moczowej jest wysiłkowe nietrzymanie moczu, które utrzymuje się pomimo wykonywania ćwiczeń mięśni dna miednicy. Najczęściej kandydatami do takiego zabiegu są mężczyźni po radykalnej prostatektomii, po radioterapii z powodu raka stercza, a niekiedy również chorzy po innych zabiegach oraz dotknięci niektórymi schorzeniami neurologicznymi.

Ponieważ po prostatektomii radykalnej w wyniku stosowania ćwiczeń dna miednicy może dojść do poprawy trzymania moczu w ciągu 6, a nawet 12 miesięcy po zabiegu, z kwalifikacją do zabiegu wszczepienia sztuczne-

go zwieracza zwykle czeka się 12 miesięcy po radykalnej prostatektomii.

Do kwalifikacji niezbędne jest:

- zebranie wywiadu,
- badanie fizykalne,
- cystoskopia przezcewkowa (oglądanie cewki moczowej od środka metodą endoskopii),
- w niektórych przypadkach także badanie urodynamiczne (oceniające czynność dolnych dróg moczowych).

Do zabiegu wszczepienia sztucznego zwieracza konieczne jest badanie bakteriologiczne moczu, które musi wskazywać na brak bakterii w moczu.

Jakie są przeciwwskazania do zabiegu?

Głównymi przeciwwskazaniami do wszczepienia sztucznego zwieracza cewki moczowej są:

- zwężenie cewki moczowej,
- niektóre zaburzenia czynności dolnych dróg moczowych,
- infekcje,
- brak możliwości obsługiwaniania sztucznego zwieracza.

Przebyta radioterapia nie stanowi przeciwwskazania, ale zwiększa ryzyko powikłań.

Jak przebiega zabieg?

Zabieg wszczepienia sztucznego zwieracza trwa około 60-90 minut. Zwykle wykonuje się go w znieczuleniu

ogólnym. Pod koniec operacji wszczepiony zwieracz musi być wyłączony, aby pozwolić na gojenie. Chory zwykle opuszcza szpital następnego dnia po operacji, bez cewnika. Aktywacja odbywa się około 6 tygodni po operacji wraz z nauką obsługi zwieracza.

Po wszczepieniu sztucznego zwieracza cewki moczowej poprawy trzymania moczu można spodziewać się u około 80 proc. chorych. Należy jednak podkreślić, że rzadko udaje się uzyskać efekt całkowitej suchości, jednak znaczna poprawa trzymania moczu skutkuje niemal 90-procentowym odsetkiem zadowolenia z efektów zabiegu.

Niestety, zabieg wszczepienia sztucznego zwieracza cewki moczowej wiąże się również z ryzykiem powikłań. Dotyczą one m.in. infekcji, awarii mechanicznej lub uszkodzenia cewki moczowej w miejscu mankietu. Większość powikłań niesie ze sobą konieczność reoperacji i usunięcia lub wymiany systemu. Jeśli nie dojdzie do powikłań, sztuczny zwieracz może działać kilka lat.

Podsumowanie

Wszczepienie sztucznego zwieracza cewki moczowej pozostaje złotym standardem leczenia wysiłkowego nietrzymania moczu u mężczyzn po prostatektomii radykalnej. Mimo że nie jest ono wolne od ryzyka powikłań, u znakomitej większości chorych pozwala na znaczną poprawę trzymania moczu i poprawę jakości życia.

Placówki szpitalne przygotowane do wykonywania zabiegów neuromodulacji krzyżowej

MIASTO	PLACÓWKA	ADRES	KONTAKT	KIEROWNIK KLINIKI / ODDZIAŁU
Bydgoszcz	Klinika Urologii Ogólnej i Onkologicznej, Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr. Antoniego Jurasza	ul. Marii Skłodowskiej-Curie 9, 85-094 Bydgoszcz	tel. 52 585 45 00 tel. 52 585 40 45 www.jurasza.umk.pl	prof. dr hab. n. med. Tomasz Drewa
Chorzów	Śląskie Centrum Urologii „Urovita”	ul. Strzelców Bytomskich 11, 41-500 Chorzów	tel. 32 111 42 42 www.urovita.pl	dr n. med. Andrzej Szurkowski
Kraków	Oddział Kliniczny Urologii i Urologii Onkologicznej, Szpital Uniwersytecki	ul. Jakubowskiego 2 30-688 Kraków Budynek H, poziom 1	tel. 12 424 79 60 www.su.krakow.pl	prof. dr hab. n. med. Piotr L. Chłosta
Łódź	Oddział Urologii Ogólnej, Onkologicznej i Czynnościowej, Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika	ul. Pabianicka 62 93-513 Łódź	tel. 42 689 52 13 tel. 42 689 52 47 www.kopernik.lodz.pl	prof. dr hab. n. med. Waldemar Różański
Warszawa	Oddział Kliniczny Urologii, Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny im. prof. W. Orłowskiego Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego	ul. Czerniakowska 231 00-416 Warszawa	tel. 22 621 71 78 tel. 22 584 11 42 www.szpital-orkowski.pl	prof. CMKP dr hab. n. med. Jakub Dobruch
Warszawa	Oddział Ginekologiczno-Położniczy, Międzyzleski Szpital Specjalistyczny	ul. Bursztynowa 2 04-749 Warszawa	tel. 22 473 53 35 www.mssw.pl	prof. dr hab. n. med. Ewa Barcz
Warszawa	I Klinika Położnictwa i Ginekologii CMKP, Centrum Medyczne „Żelazna”	ul. Żelazna 90 01-004 Warszawa	tel. 22 255 98 07 www.szpitalzelazna.pl	prof. dr hab. n. med. Grzegorz Jakiel
Warszawa	Klinika Urologii Ogólnej, Onkologicznej i Czynnościowej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego	ul. Lindley'a 4 02-005 Warszawa	tel. 22 502 17 02 www.klinikaurologii.edu.pl	prof. dr hab. n. med. Piotr Radziszewski